

egy szerep szinte kőszínházi kidolgozást mutat, például Mezei Zoltán Bandi lóként, de a Tanyaszínház előadásait kezdettől fogva kollektív tetteként fogadtuk, most sem tehetünk másként. Ilyennek viszont megfelel, egységes csapatná kovácsolódik össze a népes gárda, hivatásosok és középiskolások.

Kísérő rendezvényként ezúttal a Becsei Játékszín Kocsonya Mihály házassága című előadását láthattuk. A 18. századi iskoladráma-közjátékból kerekített három felvonásos komédia Weiss Zoltán (Koncz István) átdolgozásában és feltupírozásában – az eredeti szöveget Billisics Márton és Szabadhegyi Mihály pálos szerzetesek írták – nagyon-nagyon unalmas volt, mert rendezőként elfelejtette a helyszínhez adaptálni, a zárt térhez szokott műkedvelők elvesztek a szabad ég alatt, szövegmondásuk halk, érthetetlen volt, aminél nagyobb baj a rendezés ötletelensége, hogy a realista stílusban készült előadás nélkülözi a szellemes megoldásokat, a pezsdítő játékosságot. Azt hiszem, ez az előadás kőszínházban sem sokkal élvezetesebb. Kár. Mindenekelőtt a lelkes fiatal műkedvelők miatt.

GEROLD László

K É P Z Ő M Ű V É S Z E T

A TOPOLYAI MŰVÉSZTELEP 58. KIÁLLÍTÁSA ELÉ*

Három évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy ismét összejöhessünk a Topolyai Művésztelep hagyományosnak mondott évi tárlatán. Ez idő alatt – remélem, nem kevesen – szorongással vártuk, lesz-e még egyáltalán kiállítás, s ha igen, mikor.

Most, e három év termését vizsgálva beszélhetnénk a tradíció folytonosságáról, arról az átalakító hatásról, amelyet az itt alkotókra tett e környezet. S ha erről beszélünk, nem is tévednénk, hiszen az itt megfordult művészek maguk is többször szóltak erről. Ennek ellenére, úgy érzem, hogy ez az igazság csak féligazság. Hiszen így kimaradna azt értékelésből egy sor dolog, az ember, a művész, a pillanat, amelyben itt és most élni adatott. Nem a külsőségekről, hanem az itt látható alkotások hangulatáról lehetne most beszélni, talán arról a képről, amelyre alkotója ezt írta: „Kada smo uplašeni, mi pucamo, kada smo nostalgični, mi slikamo” („Ha félünk, lövünk, ha nosztalgiánk van, festünk”). Vagy arról a feszületről, amelyet egy tuzlai fiú festett, akit úgy hívnak, hogy Predrag Hegeđús, s aki, noha nem beszéli elődei nyelvét, ragaszkodik ahhoz, hogy nevében ott legyen az ű betű. De itt lehetne szólni Muhamed Fejzićről, Hamórol, aki a valamikori ország egyik legkiválóbb akvarellfestője volt, s aki földönfutóvá vált, miután műtermét, egész addigi életét, sokakéhoz hasonlóan, romba döntötte az örület, s idegenben kell most szólnia arról, amiről ő csak itthon tudott szólni. És nem hagyhatnánk ki a másik brodi festőt és művésztelep-vezetőt, Krunoslav Kernt sem, aki régimódi úriemberként kezelt csókolt a hölgyeknek, aki szívzorító képekben varázsolta elének nemcsak a szépet, hanem az igazat is, s aki túl korán távozott közülünk. Szólhatnánk másokról is, azokról, akik elmentek, s akik itt maradtak, azokról, akik ezekben az időkben is képesek alkotni, s azokról, akik elhallgattak. De nem hagyhatnánk ki Ács Józsefet sem, aki három évvel ezelőtt még ugyancsak itt volt, s aki nekem egyszer arról mesélt, milyen nehezen tudott a háború után ismét ecsetet venni a kezébe. De elemezhetnénk

*Elhangzott a Topolyai Művésztelep kiállításának megnyitóján, 1992. augusztus 27-én

Zdravko Mandić hűvös, sűrű eleganciáját, Miloš Gvozdenović mélytűzű színeit, Pavle Blesić sejtelmes álomvilágát, Giga Đuragić remek kompozícióit, Višnja Petrović lendületes képeit. . . és a többtucatnyi kiállító alkotásait együtt és külön. És persze, itt lehetne szavakkal ecsetelni azt a hangulatot, amely a művésztelep valóban festői környezetéből sugárzik, de amely a művészek egyéni szenzibilitásától kezdve a szakmai, stílus- és kultúrabeli eltérésekig sok mindennel elegendik, hiszen ne felejtjük el, ide néhány évvel ezelőtt még egykori országunk minden tájáról érkeztek művészek. S ez az a pont, ahol érezzük, most nem a táj hangulatáról, hanem egészen másfajta hangulatokról kellene beszélni. S ezért én nem titkolt elfogódottsággal szemlélem ezt a tárlatot. Mert az esztelenségbe ágyazott mindennapjaink mellett is izgalmas ez a tárlat, nemcsak mint művészi seregszemle, hanem mint hallatlanul szerencsés többszólamúság, amelynek egyes darabjai, egyes alkotói egymást egészítik ki harmóniává. Rajta keresztül a humánus szól, nem egyetlen szólamban, hanem szinte a lehetőségek teljes skáláján, állandó alakulásban és állandó újjászületésben. És akkor még nem szóltunk e kiállítás témájáról, amely nagyon egyszerű és nagyon szent valami: mindössze az ember és a világ. E témát pedig, ahányan, annyiféleképpen formálták meg, más és másfajta módon tárták elénk emberi és művészi hitvallásukat, de a megfogalmazásbeli különbségeket a téma azonosságán kívül az is rokonítja, hogy mindegyik művészi etikája makulátlan, őszinteségük megnyerő.

Éppen ezért, Önöket is arra kérem, hogy ne olyan elfogultsággal nézzék e kiállítást, hogy egyik vagy másik hitvallás mellé állnak, hanem inkább figyeljék meg a humánus árnyaltságát, örvendjenek annak, hogy emberek maradtunk, s remélem, ezután is azok maradunk, s e műveken keresztül találkozhatunk egymással. S várjuk valamennyien tiszta szívvel azokat, akik nem lehetnek itt, akik most nem szoríthatnak kezét barátaikkal, hogy ismét itt láthassuk köreinkben, újra magunk között tisztelhecssük őket. Ezért is, e kiállítást megfigyelt után nyitom meg. Kérem, nézzék meg a műveket, de ne csak nézzék, lássák is.

NÁRAY Éva